

TOŻSAMOŚĆ WSPÓLPRACOWNIKA SALEZJAŃSKIEGO

Niewiele nowego można powiedzieć na temat tożsamości Współpracownika Salezjańskiego. Już bardzo wiele zostało o tym powiedziane. Mówi się o niej podczas formacji początkowej, dba się o pogłębianie jej znajomości w czasie formacji ciągłej. Ale zmieniają się czasy, przychodzą nowe wyzwania, stajemy przed nowymi problemami i trzeba przypominać sobie o tym, co stanowi naszą tożsamość - tożsamość Współpracownika Salezjańskiego.

Po pierwsze duchowość salezjańska. Bóg dał nam Księdza Bosko jako Ojca i Nauczyciela. Jest on nauczycielem duchowości dla różnych osób: kapłanów, zakonników i świeckich. Mężczyzn i kobiet. Ma on wielu wielbicieli i fanów, ale my jesteśmy także jeszcze jego przyjaciółmi i współpracownikami, dlatego winniśmy także starać się żyć i postępować według zasad, jakimi on się kierował, żyć jego duchowością. Zastanówmy się nad kilkoma jej aspektami. Możliwości naszego wzrostu są ściśle związane z naszym życiowym odniesieniem do nich. Duchowość salezjańska została zawarta w pewnych krótkich formułach, podobnych, jakich używał Ksiądz Bosko. Synteza mistyczna zawarta została w motto: „Daj mi duszę resztę zabierz.” Pedagogiczna to: rozum, religia i serce. Pobożnościowa to: Chrystus w Najświętszym Sakramencie, Maryja Wspomożycielka oraz papież. Dotyczą one nie tylko odniesienia do młodzieży, lecz zawierają także formułę bycia apostołem – wychowawcą. Drugim aspektem duchowości salezjańskiej ściśle łączącym się z pierwszym jest miłość, szczególnie uprzywilejowana miłość do młodzieży i zdolność spotykania Boga w młodzieży, wyrażające się poprzez podporządkowanie osobistych ambicji i pewnych wymiarów życia, a także umiejętność poświęcenia i rezygnacji na rzecz pracy dla Królestwa Bożego. Wierzymy, że Bóg czeka na nas w młodzieży, aby dać nam okazję do służenia Mu przez pociągnięcie jej ku Niemu. Naszym najważniejszym zadaniem w XXI wieku jest powtórzenie Ewangelii w zrozumiałym sposobie dla młodzieży i rozbudzenie w niej pragnienia wiary. Ta miłość, podobnie jak rodzicielska, nie może być ślepa. Ks. Bosko przykładem swojej osoby uczy nas pewnej harmonii, która cechował właśnie jego: delikatność i surowość, inteligencja i praktyczność, uczciwość i spryt, świętość i swoboda w świecie. W jego duchowości pojawia się praca i kontemplacja, Bóg i bliźni, miłość i profesjonalizm, posłuszeństwo i wolność. W jego pedagogice jawi się: dyscyplina i poufałość, racjonalizm i spontaniczność. Miłość w duchu salezjańskim domaga się otwartego serca, rzutkości, chęci, woli do działania, znajdowania w nim radości, gotowości do poświęcenia, uważania trudów za możliwe do przezwyciężenia, nie wycofywanie się nawet w przypadku niepowodzeń. Bardziej niż postawa dobroci lub jakiś chwilowy gest sympatii liczy się konkretna postawa w postaci systematycznego i kompetentnego działania w konkretnym środowisku. Wymaga to działania przemyślanego i celowego, a to z kolei domaga się od nas właściwych zachowań. Duchowość salezjańska odznacza się prostotą i sympatycznym braterstwem, głębią relacji osobowych, dobrocią, prostotą, radością, klimatem wolności, optymizmem i zdolnością współpracy. Ludzie o duchowości salezjańskiej są otwarci na innych, gotowi przyjąć serdecznie innych ludzi, nie bojąc się bezpośredniego kontaktu. Akceptują całego człowieka takim, jakim jest. Ksiądz Bosko całym swym życiem pokazał jak ważne jest zaangażowanie się w życie Kościoła ukierunkowane na przemianę świata poprzez troskę o Boży kształt rodziny, szacunek dla godności człowieka, rozwój kultury, budowanie świata bardziej sprawiedliwego, opartego na pokoju. Uczył nas dostrzegania Bożej obecności i Bożych zamysłów w dziele stworzenia oraz wezwania człowieka do doskonałości poprzez jego aktywność.

Spójrzmy na tożsamość Współpracownika Salezjańskiego w świetle Regulaminu Życia Apostolskiego. W artykule 3 czytamy: „**§ 1. Współpracownik jest katolikiem, który przeżywa swoją wiarę, czerpiąc natchnienie, stosownie do warunków życia w świecie, z**

projektu apostolskiego księdza Bosko” dostrzegamy trzy zasadnicze rysy tożsamości Współpracownika: **eklezyjalność, świeckość, salezjaństwo.**

Fakt, że Współpracownik „czerpie natchnienie z programu apostolskiego księdza Bosko nie jest rysem jednym z wielu, ale znakiem decydującym, na którym oparte są wszystkie inne. Rozważmy krótko te aspekty.

Eklezyjalność. Jesteśmy członkami Kościoła Katolickiego. To nasze miejsce w Kościele nie jest przypadkowe. Trzeba sobie uzmysłowić, że w naszym byciu Współpracownikiem nie chodzi o towarzystwo wspólnej adoracji, ciekawe spędzanie wolnego czasu, wakacje z Bogiem, czy też sposób na autorealizację. Mamy tu do czynienia z wielkim planem, którym jest historia zbawienia, a Współpracownik został do niej wpisany i ma w tym programie swoje bardzo precyzyjne miejsce. Został zaproszony do współpracy przez Boga. Za impulsem Ducha św. dokonał wyboru i udzielił wolnej odpowiedzi. Chce służyć Chrystusowi i dążyć do radosnej świętości, którą opiera na czystym sumieniu, praktykowaniu zasad ewangelicznych, spełnianiu przykazań Bożych i zaangażowaniu się w misję młodzieżową i ludową. Wynika to z charyzmatu ewangelizacji przez wychowanie, danego Kościołowi przez Ks. Bosko, który dzielił Salezjanie, Salezjanki i Współpracownicy Salezjańscy. Dochodzi do tego sprawa zatwierdzenia Stowarzyszenia przez Stolicę Apostolską. Stowarzyszenie nie jest jakąkolwiek grupą w Kościele. Korzysta z przywileju, jakie daje Prawo Kanoniczne, prowadzenia działalności w formie publicznego stowarzyszenia wiernych. Ma więc swoją osobowość prawną, zarząd, regulamin i korzysta z opieki i uczestniczy w dobrach duchowych Zgromadzenia Salezjańskiego. Innymi słowami, nasz apostołat salezjański jest oficjalnie uznany przez władzę kościelną, jest przez nią autoryzowany i stanowi część misji całej wspólnoty chrześcijańskiej. Nie zapominajmy również o przywilejach duchowych, które udzielane Rodzinie Salezjańskiej obejmują także członków Stowarzyszenia.

Świeckość – Współpracownik posiada cechy wspólne z innymi grupami Rodziny Salezjańskiej, tj. to samo powołanie, ducha salezjańskiego, tę samą misję młodzieżową i ludową, braterską solidarność w działaniach dla dobra Kościoła. Ale jest zasadniczy aspekt, który odróżnia Współpracownika: świeckość. A charakter i warunki świeckie zmuszają go do oddawania się w znacznym stopniu sprawom doczesnym, gdyż żyje on w rodzinie i jest oddany sprawom doczesnym, a rodzina, praca, ekonomia, kultura, polityka stanowią część życia codziennego Współpracowników. W adhortacji apostolskiej *Christifideles laici* Jan Paweł II pisze: „Kościół ma swój autentyczny wymiar świecki, [...] ponieważ żyje i działa w świecie [...]. Wynika z tego, że świecki chrześcijanin także ma obowiązek głosić Dobrą Nowinę, nauczać, świadczyć... Współpracownik jest „**salezjaninem w świecie**” - czyli chrześcijaninem świeckim lub kapłanem diecezjalnym - który nie wiąże się ślubami zakonnymi, ale spełnia swoje własne powołanie do świętości w duchu Księdza Bosko. Dlatego jest wierny Ewangelii i czyni ją czymś ważnym w swoim życiu. To kwestia nie tylko jej słuchania i czytania, ale także studiowania wiary, jej prawd i zasad. Musimy wiedzieć wiele o naszej wierze. Jesteśmy wezwani do podjęcia wysiłków, aby świat stawał się coraz lepszy, by był bliższy Boga poprzez zmianę sposobu myślenia i zwyczajów, praw i struktur środowiskowych, w których przychodzi nam żyć i pracować. Współpracownicy w pełni wcieleni w życie świata w pracy, w nauce i w wypoczynku potrafią czuć się kontynuatorami stwórczego dzieła Bożego i świadkami Chrystusa. Dlatego rzeczą dobrą jest radość z rodziny, wychowanie dzieci i młodzieży, wykształcenie... Dlatego tak ważne jest propagowanie ludzkiej miłości, przebaczenia, porozumienia, bezinteresownego otwarcia się na służbę bliźniemu. Dlatego jest potrzeba budowania wspólnot, ruchów, grup religijnych i formacyjnych, a także współpraca z już istniejącymi.

Salezjaństwo. Współpracownik, to nie jest zwyczajny świecki. On, nie konsekrowany świecki członek Rodziny Salezjańskiej żyje charyzmatem ks. Bosko. Jego działalność apostolska i świadectwo jest naznaczone specjalnym charyzmatycznym znamieniem. Można

powiedzieć, że Współpracownicy Salezjańscy w jakimś sensie przewyższają niejako innych świeckich - sympatyków, przyjaciół, dobrodziejów dzieła Ks. Bosko - którzy są w stanie zaofiarować różnego rodzaju pomoc, ale nie identyfikują się z tym charyzmatem. Art. 3 Regulaminu Życia Apostolskiego stopniuje elementy tożsamości salezjańskiej Współpracownika w następujący sposób:

- czerpie on natchnienie z projektu apostolskiego ks. Bosko
- angażuje się w misję młodzieżową i ludową
- w formie braterskiej i stowarzyszeniowej
- posiada żywe pragnienie więzi z innymi członkami Rodziny Salezjańskiej

Współpracownik jest, więc świeckim jak inni, ale żyjącym specyficznym stylem życia. Zwrócimy uwagę, że w pierwszym rzędzie nie chodzi tu o działania, akcje, przynależności i struktury, ale przede wszystkim o czerpanie natchnienia. Czyli o ducha, Ducha salezjańskiego, który nadaje kolorytu obecności Współpracownika w świecie. Duch ten zasada się na programie apostolskim ks. Bosko, a jego sercem jest system prewencyjny. A system prewencyjny to nie tylko metoda pracy z młodzieżą, ale to doświadczenie duchowe i wychowawcze. Czerpać natchnienie, to znaczy nie tylko powtarzać sprawdzone gdzieś indziej działania, kopiować nieudolnie metody, które nie muszą się sprawdzić w innej rzeczywistości, realizować te same cele. To raczej odwoływać się do tych samych wartości po to, aby w ich kluczu radzić sobie z aktualnymi wyzwaniami. Np. trudne sytuacje wychowawcze pomoże rozwiązać wiara w młodzież, która karze szukać zaufania, przebaczenia, sposobu dotarcia, bycia z osobą, szukania jej dobrych stron. Nie rozwiąże tego np. zagonienie wszystkich do kaplicy, bo ks. Bosko odprawiał Mszę św. i spowiadał; nie osiągnie się też zamierzonych efektów organizując mecz piłki nożnej lub wakacje, bo ks. Bosko, to też robił. Nie wystarczy nawet same bycie z ludźmi, bo w tym celu można zostać policjantem i strażnikiem. Trzeba być asystentem, który kocha, ufa, wierzy, dialoguje, nie karze. Ale aby nim być trzeba odwołać się do religii, rozumu i miłości, a nie do magicznych sztuczek i zabaw zdolnych zajmować czas. Jeśli szuka się natchnienia w wartościach, które proponuje ks. Bosko, to można jego system przenieść na rodzinę, zakład pracy, koleżeństwo, politykę, samorząd, stowarzyszenie, instytucje wychowawcze, itd. Tu dopiero widać, jak system prewencyjny ks. Bosko jest elastyczny, jak da się stosować wszędzie, gdzie jest, choć trochę miejsca na religię, rozum i miłość. To dlatego Współpracownikiem może być każdy świecki katolik, mężczyźni i kobiety, niezależnie od wieku i stanu, możliwości czasowych i finansowych, posiadanych rzeczy i konta w banku. Aby nim być nie potrzeba, więc ślubów zakonnych i życia we wspólnocie. Każdy urzeczywistnia program apostolski Ks. Bosko w sposób odpowiedni dla swojej własnej sytuacji życiowej i swoich konkretnych możliwości i dyspozycyjności, wnosząc do Rodziny Salezjańskiej specyficzne wartości swego stanu świeckiego, szanując tożsamość każdej innej jej Grupy. Dzięki takiemu ustawieniu sprawy wartości powołania świeckiego i charyzmatu salezjańskiego łączą się, przeplatają i wzajemnie ubogacają.

Duchowość ludzi świeckich wnosi: poznanie świata, zbliżenie się do niego i odczytanie w nim Bożej obecności; budowanie ducha rodzinnego i komunii; skoncentrowanie całego życia i działania na wychowaniu i trosce o rozwój młodego pokolenia; humanizację świata.

Duchowość salezjańska wnosi: miłość do młodzieży, zwłaszcza najuboższej; ducha rodzinnego wspólnot wychowawczo-duszpasterskich; zaangażowanie się w życie Kościoła; duchowość codzienności i pracy ludzkiej; system prewencyjny ks. Bosko. Trudno tu wymieniać wszystkie formy zaangażowania. Najlepiej będzie, jeśli odwołamy się tu do ostatniego akapitu artykułu 3, który mówi, że Współpracownik czyni to: „**w sposób odpowiedni dla własnej sytuacji i swoich konkretnych możliwości**”. Zapis ten otwiera owo zaangażowanie przed ludźmi różnego wieku, profesji, zainteresowań i nie wyklucza nikogo. Wydobywa sens salezjańskiego stylu wychowania własnych dzieci, życia w rodzinie,

budowania relacji z ludźmi w miejscu pracy, w rzeczywistości społecznej, itd. Ważne jest, aby to wszystko odbywało się w duchu charyzmatu salezjańskiego. Wtedy całe życie Współpracownika i jego zaangażowanie jest służbą dla Kościoła i społeczeństwa.

Następnym elementem – można go nazwać zbiorowym - tożsamości Współpracownika jest jego więź z Rodziną Salezjańską. Nie tylko ze względu na racje historyczne, ale dlatego, że angażuje się on w pełnienie misji ks. Bosko. *W umyśle i sercu księdza Bosko Rodzina Salezjańska jest jedna. Oryginalna jedność tej Rodziny na swoje źródło w jedności ducha i misji i jest całkowicie ukierunkowana na służbę młodzieży i ludu*” oświadcza Kapituła Generalna Specjalna. Oryginalność Stowarzyszenia opiera się na dwóch zasadach: jedności instytucjonalnej z Salezjanami i słusznej autonomii niemającej nic wspólnego z separatyzmem. A zatem komunია – autonomia - kolegialność określają oryginalną tożsamość Współpracownika w Rodzinie Salezjańskiej.

Wspólnie możemy budować gmach, którego fundamenty położył Ks. Bosko. Mamy wszystkie składniki niezbędne do tego, aby kontynuować jego pracę, właśnie dzisiaj na początku XXI wieku. Bo właśnie dzisiaj, teraz, jesteśmy wezwani, aby razem z całym Kościołem pokazywać, że Chrystus musi być obecny z życiu człowieka i społeczeństwa. Mamy sprawić, aby ludzie czuli, że On jest obecny wśród nich. A ukażemy Chrystusa, jeśli **odpowiemy na Boże zaproszenie do bycia „salezjaninem w świecie”**.

Kuczera Krzysztof

Na podstawie:

Regulaminu Życia Apostolskiego
Oficjalnego Komentarza do RŻA